

Rolnummer 2147
Arrest nr. 62/2002 van 28 maart 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters L. François, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij vonnis van 13 maart 2001 in zake de Landsbond der Christelijke Mutualiteiten tegen G. Van Aerschot, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 20 maart 2001, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het geen onderscheid maakt naargelang de prejudiciële vragen worden gesteld in het kader van situaties die beëindigd zijn vóór de inwerkingtreding van die bepaling, op 17 januari 1989, of in het kader van situaties die op die datum niet beëindigd zijn ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De Landsbond der Christelijke Mutualiteiten heeft met indeplaatsstelling voor één van haar verzekerden verschillende bedragen uitbetaald wegens verwondingen veroorzaakt op 31 oktober 1982 door de verweerder voor de verwijzende rechter. Op 3 augustus 2000 heeft de Landsbond bij de verwijzende rechter een subrogatoire vordering aanhangig gemaakt om de verweerder te laten veroordelen tot het terugbetalen van de aan de Landsbond verzekerde uitbetaalde sommen.

De verwijzende rechter stelt vast dat de nieuwe verjaringstermijnen vastgesteld bij de wet van 10 juni 1998 pas zijn beginnen te lopen bij de inwerkingtreding van die wet en dus door de verweerder niet kunnen worden aangevoerd; hij voegt eraan toe dat de subrogatoire vordering verjaart na verloop van dertig jaar, overeenkomstig het (vroegere) artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek.

Hij stelt vast dat, volgens artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, de bij hem aanhangig gemaakte vordering verjaard is sedert 31 oktober 1987 maar dat in verschillende arresten van het Arbitragehof beslist is dat het voormelde artikel 26 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schond, rekening houdend met de termijn van dertig jaar die in het gemene recht is vastgesteld.

Volgens de verwijzende rechter werden alle arresten van het Hof waarin die ongrondwettigheid werd vastgesteld, evenwel gewezen op een tijdstip waarop de feiten van wier burgerrechtelijke gevolgen hij thans kennis dient te nemen, verjaard waren. Overwegende dat, in alle zaken waarin de verjaring van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering aan de orde is en die hangende zijn voor de hoven en rechtbanken op het ogenblik van de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, een prejudiciële vraag het mogelijk zou hebben gemaakt de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vast te stellen, is hij evenwel van mening dat uit het arrest nr. 8/97 van 19 februari 1997 voortvloeit dat het Hof heeft geweigerd zich in de plaats van de wetgever te stellen om zelf te bepalen vanaf welke datum en ten aanzien van welke geschillen zijn arresten hun gevolgen dienen te hebben, zodat de arresten van het Hof waarin de ongrondwettigheid van artikel 26 wordt vastgesteld niet meer toelaten dat artikel toe te passen op de rechtsvorderingen die niet verjaard zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 6 januari 1989 en zulks overeenkomstig artikel 26 van die wet. De verwijzende rechter voert bovendien een arrest van het Hof van Cassatie van 19 december 1996 aan waarin de gevolgen van de arresten van het Arbitragehof lijken te zijn uitgebreid tot een rechtsvordering die vanaf 1987 verjaard is, zoals in de zaak die hij hier heeft te beslechten.

De verwijzende rechter is van mening dat die interpretatie van het Hof van Cassatie voor alle slachtoffers en hun in de plaats gestelde verzekeraars van wie de rechtsvordering verjaard was vóór het verstrijken van de termijn van dertig jaar van gemeen recht, door het enkele feit van de termijn van vijf jaar van artikel 26 van de

voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, tot gevolg zou hebben dat een discriminatie wordt teweeggebracht tussen diegenen die ervan moesten worden afgewezen door een beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan en diegenen die niet een dergelijke vordering hebben ingesteld op zulk een manier dat zij moesten worden berecht vóór de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof. Had de eiseres te dezen haar vordering in 1988 ingesteld, dan had die verjaard moeten worden verklaard, wat thans enkel zou kunnen worden vermeden door haar nalatigheid om de zaak in gereedheid te brengen door een veroordeling te verkrijgen van de verweerders die, volgens de verwijzende rechter, terecht ervan konden uitgaan dat zij, vijf jaar na de in het geding zijnde feiten, niet meer schuldig waren tegenover de eiseres.

De verwijzende rechter, die van oordeel is dat een dergelijke interpretatie van artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 een terugwerkend effect geeft aan dat artikel doordat het mogelijk wordt het toe te passen op een voorbijgaande situatie die haar volledige uitwerking heeft gehad vóór de inwerkingtreding ervan zodanig dat verworven of uitgedoofde rechten opnieuw in het geding kunnen worden gebracht, heeft, op dat punt, het voormelde artikel 26 van de organieke wet op het Hof reeds ter toetsing aan het Hof voorgelegd; hij is van mening dat, door te beslissen dat de vraag zonder voorwerp is, het Hof (dat stelt dat de in het geding zijnde bepaling geen onderscheid maakt naargelang de prejudiciële vragen zijn gesteld in het kader van situaties die voorbij waren vóór de inwerkingtreding van die bepaling, namelijk 17 januari 1989, of in het kader van situaties die op die datum niet voorbij zijn, en dat eraan toevoegt dat uit het begrip zelf van de prejudiciële vraag voortvloeit dat een dergelijke vraag enkel kan worden gesteld in het kader van een hangende procedure en niet ten aanzien van zaken die definitief zijn afgehandeld) blijkbaar heeft gemeend dat artikel 26 van toepassing was op de situaties die voorbij waren op het ogenblik van de inwerkingtreding ervan maar die nog niet definitief geregeld waren. Nu heeft de zaak die aan de verwijzende rechter is voorgelegd, betrekking op een niet definitief geregelde kwestie waarin een situatie naar recht voorbij was - de rechten bestaan los van de vonnissen waarin ze worden vastgesteld - vermits de verweerder het recht had de vijfjarige verjaring tegen te werpen waarin is voorzien in artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering. Hij wenst nu verduidelijking van die beslissing die zich niet uitsprekt over de eventuele ongrondwettigheid van artikel 26 van de organieke wet op het Hof. Die vraag is niet zonder voorwerp vermits een vaststelling van schending het mogelijk zou maken, op grond van artikel 26 van de voormelde titel, de verjaring van de aanhangig gemaakte vordering vast te stellen en vermits, volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie, latere arresten van het Arbitragehof betrekking zouden kunnen hebben op de rechten die verworven zijn vóór de inwerkingtreding van artikel 26 van de voormelde organieke wet. Bijgevolg legt hij de interpretatie van de in het geding zijnde bepaling die door het Hof in zijn arrest nr. 1/2000 is gegeven, ter toetsing van de grondwettigheid voor.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 20 maart 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 15 mei 2001 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikkingen van 22 mei en 26 september 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld respectievelijk met de rechters J.-P. Snappe en E. Derycke.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 22 mei 2001.

De Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 29 juni 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 28 juni 2001 en 28 februari 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 20 maart 2002 en 20 september 2002.

Bij beschikking van 30 januari 2002 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 19 februari 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Ministerraad en zijn advocaat bij op 31 januari 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 19 februari 2002 :

- is verschenen : Mr. M. Mahieu, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. François en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1. De Ministerraad is in hoofdorde van mening dat de prejudiciële vraag zonder voorwerp is zoals die waarop het Hof heeft geantwoord in zijn arrest nr. 1/2000; in dat arrest is impliciet maar zeker gesteld dat de omstandigheid dat artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 geen onderscheid maakt naargelang de situaties in het kader waarvan de prejudiciële vragen zijn gesteld al dan niet voorbij zijn vóór de datum van de inwerkingtreding ervan, geen enkele grief van ongrondwettigheid inhoudt. De hier gestelde vraag komt er eens te meer op neer dat aan het Hof wordt gevraagd de gevolgen in de tijd van zijn arrest nr. 25/95 te bepalen, wat niet onder zijn bevoegdheid valt (arrest nr. 8/97).

De vraag is dus zonder voorwerp of valt niet onder de bevoegdheid van het Hof.

A.2.1. In ondergeschikte orde stelt de Ministerraad dat het verwijzingsvonnis de gevolgen in het geding brengt van alle arresten op prejudiciële vraag waarin een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wordt vastgesteld. Hij ziet in dat vonnis twee discriminaties, die enkel impliciet kunnen worden onderscheiden.

A.2.2. De eerste door de Ministerraad vastgestelde discriminatie zou die zijn welke zou bestaan ten nadele van de rechtzoekenden, met name de slachtoffers van schade, die, vóór 1989, in het ongelijk gesteld zijn in een geschil dat definitief is beslecht op grond van een wet waarvan de ongrondwettigheid later aan het licht zou zijn gekomen, discriminatie die bestaat ten opzichte van diegenen die, na 1989, via prejudiciële weg een verklaring van ongrondwettigheid hebben kunnen verkrijgen en in een vergelijkbare procedure het pleit hebben kunnen winnen.

Die discriminatie bestaat enkel ten nadele van rechtzoekenden die thans geen partij zijn in een procedure; degenen die wel partij zijn in een dergelijke procedure genieten de toepassing van de in het geding zijnde bepaling. Bovendien heeft het Hof bij herhaling beslist dat er geen discriminatie in de tijd is.

A.2.3. De tweede door de Ministerraad vastgestelde discriminatie zou die zijn welke zou bestaan ten nadele van de rechtzoekenden, met name de auteurs van schade, die na de inwerkingtreding van de wet van 6 januari 1989 betrokken zijn bij een procedure waarin zij in het ongelijk moeten worden gesteld als gevolg van een verklaring van ongrondwettigheid via prejudiciële weg, en waarin zij aldus het voordeel zullen verliezen van rechten die zij verworven achtten of waarin zij zullen zien dat ten voordele van hun tegenstrever rechten worden erkend die zij vervallen achtten. Die discriminatie zou bestaan ten opzichte van de rechtzoekenden die, betrokken in eenzelfde procedure vóór 1989, aan een ongrondwettigheidsverklaring zijn ontsnapt, die het pleit

zullen hebben gewonnen als gevolg van de toepassing van een wet die later ongrondwettig is verklaard, en die, als gevolg van een definitief vonnis, het voordeel van aldus verworven rechten zullen hebben behouden of aldus vervallen rechten buiten spel zullen hebben gezet.

Ook hier is hij van oordeel dat er geen discriminatie in de tijd is. Bovendien is er geen ongelijkheid in de ongrondwettigheid. Het is volkomen onaanvaardbaar, als criterium van discriminatie, het lot van de rechtzoekenden die gebruik hebben kunnen maken van een vroegere grondwettelijke wanorde « tot een gunstiger lot » te verheffen. Alleen al om die reden dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

A.2.4. De Ministerraad beweert dat de prejudiciële vraag is gesteld ten aanzien van het vroegere artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering. Het door het Hof van Cassatie op 19 december 1996 gewezen arrest, waarnaar de verwijzende rechter refereert, is gewezen in de zaak ter gelegenheid waarvan het Hof van Cassatie aan het Hof de prejudiciële vraag heeft gesteld waarop is geantwoord met het arrest nr. 51/96. De verwijzende rechter had moeten vaststellen dat uit dat arrest voortvloeiende dat artikel 26, § 2, van de wet van 6 januari 1989 niet ongrondwettig was en geen enkel voorbehoud inhield, met name ten aanzien van geschillen die betrekking hebben op situaties, te dezen vorderingen tot schadevergoeding, die meer dan vijf jaar vóór de inwerkingtreding van de wet van 6 januari 1989 zijn ontstaan. Zulks wordt bevestigd in het arrest nr. 8/97, waarin het Hof stelt dat het niet bevoegd is om te voorzien in een beperking in de tijd voor een vroegere verklaring van ongrondwettigheid gedaan via prejudiciële weg terwijl het mogelijk was geweest zulks te doen in het arrest nr. 25/95.

A.2.5. De Ministerraad herinnert eraan dat het gezag waarmee de prejudiciële arresten van het Arbitragehof zijn bekleed, anders en ruimer is dan het gezag dat traditioneel wordt toegekend aan de rechtspraak, met inbegrip van de rechtspraak van het Hof van Cassatie. Het staat de rechter weliswaar vrij dezelfde vraag aan het Hof opnieuw te stellen of het Hof over dezelfde bepaling te ondervragen. Dan zouden evenwel nieuwe, tot dusver onbekende elementen tot een ander antwoord moeten kunnen leiden. Te dezen valt de vraag samen met de vraag waarop in het arrest nr. 1/2000 is geweigerd te antwoorden en zij strekt zonder meer ertoe de arresten nrs. 25/95, 51/96 en 8/97 opnieuw in het geding te brengen, arresten die zeker een positief oordeel over artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 inhielden.

A.2.6. De Ministerraad is ook van mening dat hij het Hof dient te verzoeken het in aanmerking nemen van de formule « situatie die beëindigd is » in het arrest nr. 1/2000 te heroverwegen. Wordt een situatie weliswaar geacht voorbij te zijn wanneer de gevolgen ervan definitief verworven zijn onder de vroegere wet, dan is het evenwel noodzakelijk dat de vroegere wet en de nieuwe wet dezelfde aangelegenheid regelen. Zulks is te dezen niet het geval vermits de nieuwe wet niet de verjaring regelt, maar de bevoegdheid van het Hof. Een dergelijke wet is onmiddellijk van toepassing en het controlemechanisme dat zij in werking stelt, is vergelijkbaar met dat waarin artikel 159 van de Grondwet voorziet, krachtens hetwelk verordeningen die dateren van vóór 1831 door de hoven en rechtbanken onwettig konden worden geoordeeld : men heeft de kwalificatie van « verworven » of « vervallen » rechten vóór de inwerkingtreding ervan, of de kwalificatie van « situatie die beëindigd is » bij die inwerkingtreding, niet erkend voor een rechtstoestand die slechts ogenschijnlijk voorbij zou zijn, en waarvan het schijnbare slechts te wijten zou zijn aan de omstandigheid dat de niet-geldigheid van de regel niet zou zijn - of zelfs niet had kunnen worden, *quod non* - gecensureerd onder de jurisdictionele bevoegdheidsregeling die bestond vóór de nieuwe wet. Er bestaat geen enkel verworven recht dat aan de toetsing van een rechtscollege kan ontsnappen wanneer die toetsing tot stand wordt gebracht. Dat is de interpretatie die ook moet worden gegeven aan het arrest waarin het vroegere artikel 756 van het Burgerlijk Wetboek werd gecensureerd, bepaling die duidelijk voorafgaat aan de inwerkingtreding van de voormelde wet van 6 januari 1989.

A.2.7. De Ministerraad weerlegt het verwijzingsvonnis dat lijkt uit te gaan van de stelling dat vóór de inwerkingtreding van de wet van 6 januari 1989 waarbij een beperkte interne grondwettigheidstoetsing van de wetsnormen door het Arbitragehof werd ingesteld, een vage grondwettigheidstoetsing, uitgevoerd bij wege van exceptie of van weigering van toepassing, door het geheel van de hoven en rechtbanken onbestaand zou zijn geweest.

Hij verwijst in dat opzicht naar de conclusies van procureur-generaal Ganshof van der Meersch, voorafgaand aan het arrest dat op 3 mei 1974 door het Hof van Cassatie werd gewezen. De daarin erkende mogelijkheid, voor de hoven en rechtbanken, om de ongrondwettige wetten te censureren, is weliswaar verdwenen als gevolg van de wet van 6 januari 1989 en men kan dat inderdaad betreuren.

Uit wat voorafgaat volgt dat er ten slotte geen enkele discriminatie zal hebben bestaan tussen degenen die zouden hebben beweerd zich te beroepen op het voordeel van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering en het voordeel van de daarbij voorgeschreven verjaring hebben geëist, vóór de inwerkingtreding van de wet van 6 januari 1989, en degenen aan wie dat voordeel zal zijn geweigerd, na de inwerkingtreding van die wet, en meer in het bijzonder vanaf de ongrondwettigheidsverklaring vervat in het arrest nr. 25/95. In elk van de twee perioden zal een grondwettigheidstoetsing hebben bestaan en moeten zijn uitgeoefend. De vaststelling dat een dergelijke toetsing in de praktijk door de hoven en rechtbanken in de vroegere periode ternauwernood is uitgeoefend, is weliswaar betreuenswaardig, maar die vaststelling brengt de terughoudendheid van de hoven en rechtbanken om zich te schikken naar de rechtsleer van procureur-generaal Ganshof van der Meersch in het geding, en niet de vermeende terugwerking van artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989.

- B -

B.1.1. Artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof bepaalt :

« § 1. Het Arbitragehof doet, bij wijze van prejudiciële beslissing, uitspraak bij wege van arrest op vragen omtrent :

1° de schending door een wet, een decreet of een in artikel 26*bis* [thans artikel 134] van de Grondwet bedoelde regel van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten;

2° onverminderd 1°, elk conflict tussen decreten of tussen regels bedoeld in artikel 26*bis* [thans artikel 134] van de Grondwet, die uitgaan van verschillende wetgevers en voor zover het conflict ontstaan is uit hun onderscheiden werkingsfeer;

3° de schending door een wet, een decreet of een in artikel 26*bis* [thans artikel 134] van de Grondwet bedoelde regel van de artikelen 6, 6*bis* en 17 [thans de artikelen 10, 11 en 24] van de Grondwet.

§ 2. Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechtscollege, dan moet dit college het Arbitragehof verzoeken op deze vraag uitspraak te doen.

Het rechtscollege is daartoe echter niet gehouden wanneer de vordering niet ontvankelijk is om procedurerechten die ontleend zijn aan normen die zelf niet het onderwerp uitmaken van het verzoek tot het stellen van de prejudiciële vraag.

Het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor, al naar het geval, hoger beroep, verzet, voorziening in cassatie of beroep tot vernietiging bij de Raad van State, is daartoe evenmin gehouden :

1° wanneer het Arbitragehof reeds uitspraak heeft gedaan op een vraag of een beroep met hetzelfde onderwerp;

2° wanneer het rechtscollege meent dat het antwoord op de prejudiciële vraag niet onontbeerlijk is om uitspraak te doen;

3° wanneer de wet, het decreet of de in artikel 26*bis* [thans artikel 134] van de Grondwet bedoelde regel een regel of een artikel van de Grondwet bedoeld in § 1 klaarblijkelijk niet schendt. »

B.1.2. Volgens de Ministerraad zou de prejudiciële vraag zonder voorwerp zijn of niet onder de bevoegdheid van het Hof vallen, omdat zij er eens te meer toe strekt aan het Hof te vragen de gevolgen in de tijd van zijn arrest nr. 25/95 te bepalen en omdat in het arrest nr. 1/2000 over een prejudiciële vraag die in nauwelijks verschillende bewoordingen was geformuleerd, is gezegd dat zij zonder voorwerp was. In het laatstvermelde arrest zou men impliciet doch zeker ervan uitgaan dat de in het geding zijnde bepaling de grondwettigheidstoetsing doorstaat.

B.1.3. De prejudiciële vraag heeft betrekking op dezelfde bepaling en is gesteld door dezelfde rechter als de vraag waarop is geantwoord in het arrest nr. 1/2000.

Zij is in verschillende bewoordingen gesteld, met name doordat zij, zonder nog van interpretatie te spreken, het aspect van de betwiste bepaling waarvan de grondwettigheid in het geding is - te weten dat artikel 26 van de bijzondere wet op het Arbitragehof, « geen onderscheid maakt » naargelang de prejudiciële vragen gesteld worden in het kader van situaties die al dan niet beëindigd zijn vóór de inwerkingtreding van die bepaling op 17 januari 1989 - weergeeft met dezelfde bewoordingen als die welke het Hof in dat arrest heeft gebruikt. B.2 van het arrest nr. 1/2000 was immers als volgt geformuleerd :

« B.2. In tegenstelling tot wat wordt opgeworpen in de prejudiciële vraag en in de eraan voorafgaande overwegingen van de verwijzingsbeslissing wordt in artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 geen onderscheid gemaakt naargelang de prejudiciële vragen gesteld worden naar aanleiding van situaties die zijn beëindigd vóór de inwerkingtreding van die bepaling op 17 januari 1989 of naar aanleiding van situaties die niet zijn beëindigd op die datum. Het blijkt overigens uit het begrip 'prejudiciële vraag' zelf dat een dergelijke vraag slechts kan worden gesteld in het kader van een hangend geschil en niet ten aanzien van zaken die definitief hun beslag hebben gekregen.

De prejudiciële vraag is zonder voorwerp. »

Uit de vastgestelde verschillen volgt dat de door de Ministerraad opgeworpen exceptie wordt verworpen.

B.2.1. Volgens de motivering van het verwijzingsvonnis zou het voormelde artikel 26, in die zin opgevat dat het geen onderscheid maakt naargelang de prejudiciële vragen worden gesteld naar aanleiding van « situaties die beëindigd zijn » vóór de inwerkingtreding van die bepaling op 17 januari 1989 of naar aanleiding van « situaties die niet beëindigd zijn » op die datum, een verschil in behandeling teweegbrengen tussen personen die feiten zouden hebben gepleegd die vallen onder het vroegere artikel 26 van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering (bepaling die voorzag in een verjaring na vijf jaar en waarvan het Hof in het arrest nr. 25/95 heeft vastgesteld dat zij de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schond, rekening houdend met de termijn van dertig jaar waarin het gemeen recht toen voorzag).

B.2.2. In de eerste plaats lijkt het vonnis ervan uit te gaan (p. 7) dat naargelang die verjaring vóór of na de inwerkingtreding van de in het geding zijnde bepaling (17 januari 1989) tot stand is gekomen, zij al dan niet inbreuk zou maken op het verworven recht zich te beroepen op een verjaring na vijf jaar.

B.2.3. Uit geen enkele bepaling blijkt dat een verjaring niet als ongrondwettig zou kunnen worden geweerd door een rechter nadat het Hof de bepaling die die verjaring voorschrijft ongrondwettig heeft verklaard, om reden dat die verjaring zou zijn bereikt vóór de datum van inwerkingtreding van de bijzondere wet op het Arbitragehof.

B.2.4. In dezelfde interpretatie (die term verschijnt opnieuw in de motivering van het verwijzingsvonnis), zou artikel 26 van de bijzondere wet op het Arbitragehof, volgens de rechter, nog een verschil in behandeling teweegbrengen tussen de personen die een vordering hebben ingesteld die gegrond is op soortgelijke feiten, die aan dezelfde verjaringstermijn zijn onderworpen, naargelang zij hun vordering hebben ingesteld op een zulkdanige manier dat zij een in kracht van gewijsde gegane beslissing hebben verkregen die gewezen is vóór de voormelde datum van 17 januari 1989, of zulks niet het geval was, waarbij enkel de personen die zich in het tweede geval bevinden, van de rechter kunnen verkrijgen dat hij de verjaring die strijdig is geoordeeld met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet als gevolg van een arrest van het Hof, verwerpt.

B.2.5.1. De uitdrukking « situatie die beëindigd is » (« situation révolue »), die door de verwijzende rechter wordt aangewend, is dubbelzinnig. In letterlijke zin zou zij kunnen slaan op een situatie waarover geen enkele rechter zich nog zou kunnen uitspreken; het is dus niet in die zin dat zij in deze zaak kan worden opgevat.

B.2.5.2. Aangezien de bepalingen die een grondwettigheidstoetsing instellen onmiddellijk van toepassing zijn, kunnen zij een weerslag hebben op elke situatie waarvan een rechter kennis dient te nemen na de inwerkingtreding van die bepalingen met inbegrip van een situatie waarin een verjaringstermijn zou zijn verstreken.

B.2.5.3. Wanneer een rechter wordt geconfronteerd met een geschil naar aanleiding waarvan hij wetsbepalingen dient toe te passen die aan een grondwettigheidstoetsing zijn onderworpen, ligt het in de logica van het systeem dat de Grondwetgever heeft gewild dat die rechter weigert bepalingen toe te passen die het Hof ongrondwettig heeft geoordeeld - tenzij hij het noodzakelijk acht een nieuwe prejudiciële vraag te stellen - zonder de datum van inwerkingtreding van de bijzondere wet op het Arbitragehof in acht te nemen als een pertinent criterium om aan sommige partijen een rechtsmiddel toe te kennen en het aan andere te weigeren. Al kan de onmiddellijke toepassing van de grondwettigheidstoetsing een gevoel van onzekerheid teweegbrengen, het Hof dient aan een dergelijke overweging geen voorrang te verlenen op de draagwijdte van die toetsing.

B.3. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet doordat het geen onderscheid maakt naargelang de prejudiciële vragen worden gesteld in het kader van situaties die beëindigd zijn vóór de inwerkingtreding van die bepaling, op 17 januari 1989, of in het kader van situaties die op die datum niet beëindigd zijn.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 28 maart 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior